

Bursa ve İlçelerinde Meydana Gelen Lodos ve Kar Yağışı Sebebiyle Elektrik Dağıtımında Yaşanan Aşırı Elektrik Kesintileri ve Nedenleri...

Elektrik enerjinin kent yaşamındaki önemi her geçen gün artmaktadır. Özellikle ülkemizde enerji alanının tamamen özelleştirme ve serbestleştirme süreci içinde olması, kamusal hizmet olarak sunulması gereken elektrik enerjisinin tedarikinde ve paylaşılmasında ciddi sorunlar yaratmaktadır. Bunun en çarpıcı örneğini Bursa şu anda yaşamaktadır.

Aralık ve Ocak aylarında Bursa ve Çevre ilçelerinde meydana gelen Kar yağışı ve Şubat ayı içinde meydana gelen Lodos sebebiyle uzun süreli elektrik kesintileri yaşanmıştır. Yaklaşık olarak bir hafta geçmesine rağmen halen kentimizde birçok mahallede ve kırsal bölgelerde enerji iletilmeyen bölgeler bulunmaktadır. Lodos hayatın gerçeğidir.

Bu durum ülkemizde mevcut enerji politikalarını ve uygulamalarını ciddi şekilde tekrar gözden geçirilmesi gerekliliğini göstermektedir.

Dağıtım Sisteminde özelleştirme öncesinde gerekli yatırımlar yapılmadığı görülmekte ancak özelleştirmeden sonra bu durumun iyileşmediği bu gün yaşadığımız süreçte net olarak görülmektedir.

Elektrik dağıtım sistemine yeterli yatırım yapılıyor mu?

Özelleştirmenin üzerinden yaklaşık 4,5 yıl geçmiştir. Bu süre içerisinde UEDAŞ' ın yılda 108 milyon TL yatırım yükümlülüğü bulunmaktadır. Diğer yatırım kalemleri ve düzeltme katsayısı göz önüne alındığında 4,5 yıl içerisinde yaklaşık 300 – 350 milyon TL tesis yatırımı yapılmıştır. Bu rakam özelleştirme öncesi 4 yıllık dönemle karşılaştırıldığında yaklaşık 7-8 katıdır. Bu kadar yatırım yapılmasına rağmen özellikle tedarik sürekliliği konusunda özelleştirme öncesi dönemlerle karşılaştırıldığında kayda değer bir iyileşmenin sağlanamadığı görülmektedir. Dolayısıyla yapılan yatırımların etkinliğinin sorgulanmasını gerekliliğini göstermektedir.

- *Yapılan yatırımlar gerçekten ihtiyaç olan yatırımlar mıdır?
- *Yatırım yapılacak noktalar seçilirken hangi kriterlere uyulmaktadır.
- *Şirket yatırım yaparken yatırımın en kısa sürede maddi dönüş sağlayacağı noktalarını seçmektedir, yada kamusal bir yaklaşımla gerçek ihtiyaç noktalarını belirlemektedir.
- *Yatırım işlerini yapan firmalar yeterli yetkinlikte midir? Yoksa bu yatırım bedeli mesleki manada yetersiz, yandaş firmalar için bir kaynak olarak mı kullanılmaktadır?
- *Yatırım ihalelerinde kaliteli malzeme temini yapılabilir mi?
- *Yatırımlar Kamu adına yapıldığına göre Kamu tarafından etkin bir iş denetimi var mıdır?
- *Denetim konusunda görevli olan E.T.K. Bakanlığı ve Bu görevi devrettiği TEDAŞ Genel Müdürlüğünün Taşra teşkilatları gerekli denetimleri yapabilmekte midir?

Arızaya Müdahale ekipleri Yeterlimi, ekiplerin şebeke ile ilgili tecrübeleri var mı? Özelleştirmelerin en önemli sorunlarından birisi tecrübeli Teknik Personelin etkisizleştirilmesidir.Emek yoğun ve uzun yıllar itibariyle tecrübe kazanılacak bir alan olan Elektrik Dağıtım Bakım/ Onarım / Arıza süreçlerinde tecrübeli personel yetersizliği arızalara müdahalenin önündeki en önemli sorundur.

UEDAŞ bölgesinde Elektrik Dağıtım Bakım/ Onarım / Arıza işlemlerinin Ana şirketin operasyon şirketi olan ULUĞ tarafından yürütülüyor olmasına rağmen bu şirketin bir Taşeron mantığıyla çalıştırılması kaliteli personelin uzun süreli çalışmasına engel olmaktadır.

Bu durum dağıtım şirketlerinin teknik elemandan tasarruf etmesinin sonucudur. Örneğin özelleştirme öncesi teknik personel sayısı 50 olan ve sorunsuz işletilen İnegöl bölgesi bu gün 12 teknik personelle işletilmek istenmekte ve işletilememektedir. Arıza durumlarında uzun süreler elektrik verilememektedir.

Çağrı Merkezinin yetersizliği;

Herhangi sorunun bildirilmesi amacıyla Çağrı merkezine ulaşılmasının

önünde engeller oluşmaktadır.

Elektrik Dağıtım ve Perakende Satışına ilişkin hizmet kalitesi yönetmeliğinde Kullanıcı hizmetleri merkezine gelen telefon aramalarının 30 saniye içerisinde cevaplandırılması gerektiği hükmü yer almaktadır. Şirket bu hükme uygun alt yapıyı kurmuş mudur? Yaşanan arızalar esnasında vatandaşların Çağrı merkezine ulaşması mümkün olmamıştır.

Mevzuatın Uygulanması;

Elektrik Dağıtım ve Perakende Satışına ilişkin hizmet kalitesi yönetmeliğinde, Dağıtım şirketlerinin elektriğin Teknik Kalitesi ile vermekte oldukları hizmetin kalitesinde uymak zorunda oldukları kriterler belirlenmiştir.

Bu mevzuata göre incelendiğinde;

YILLIK KESİNTİ SÜRESİ, (SAİDİ)

YILLIK KESİNTİ ADETİ, (SAİFİ)

gibi uluslararası kalite göstergelerini ölçmeleri, kaydetmeli bu değerleri yıllık olarak iyileştirmemeleri ve uymadıkları durumlarda aboneliklerine belirlenen tazminatları ödemeleri garanti altına alınmıştır.

Bildirimsiz yıllık toplam kesinti süresi;

AG Müşterilerinde: 48 saat,

YG Müşterilerinde: 24 saat,

Bildirimsiz yıllık Toplam kesinti adedi: 56

Bu noktada olması gereken Dağıtım Şirketi kendi bölgesinde imar alanı içerisinde bir YG abonesini yıl boyunca toplam bildirimsiz olarak 24 saatten fazla elektrik veremediyse ona kendi talebi olmadan mevzuatta belirlenecek olan tazminatı ödemeniz gerekir.

Tazminat miktarı Kurulu Güç, Muafiyet üstü toplam kesinti süresi ve dağıtım Sistem kullanım bedeline göre değişmekle beraber bir AG abonesi için yıllık miktarlar hesaplandığında ve bunun yüz binlerce abonenin etkilendiği böyle bir durumda şirketlerin büyük miktarlarda tazminat ödemeleri söz konusu olacaktır.

Bu sebeple;

*UEDAŞ bölgesinde 2014 yılı için SAİDİ ve SAİFİ listeleri yayınlanmaktadır?

*Bu değerlerin otomatik kaydedilmesini sağlayacak olan sistemler kurulmuş mudur?

*2014 yılı verilerine göre tazminat ödemesi hak eden müşteri var mıdır?

*Sayısı ve tazminat miktarları nedir?

Görüldüğü gibi enerji dağıtım sistemimiz birçok soru işareti ile sürdürülmektedir. Bu işin kötü tarafı bu soruların cevapları çoğu zaman alınamayacak olmasıdır.

Sektörde en önemli sorun regülasyona tabi bu piyasada kamu denetiminin yapılmıyor olmasıdır. mevzuatlar açısından denetimle ilgili bir sorun yoktur. Ancak denetimlerin etkinliği tartışılmalıdır. Yapılan denetimler ve sonuçları ve varsa cezalar EPDK' nın web sayfasından şeffaf bir şekilde paylaşılmalıdır.

Bir kez daha söylemek istiyoruz;

Elektrik üretim, iletim ve dağıtım hizmetleri kamusal bir hizmettir ve bu anlayışla gerçekleştirilmelidir. Aksi taktirde vatandaşın bedelini ödemesine rağmen hiç bir zaman hak ettiği hizmeti alamadığı günler sürecektir. Bu sürecin gerçek sorumluları ülkemizde elektrik alanını özelleştiren Enerji Bakanlığı ve Özelleştikten sonra kamusal hizmet algısı ile dağıtım hizmeti veremeyen Dağıtım Şirketlerinin patronlarıdır.

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası
Bursa Şubesi Yönetim Kurulu